

ISTENI SZÍNJÁTÉK

*Harmincharmadik ének***Az istenlátás**

„Óh, szűz Anyánk, leánya ten Fiadnak,
teremtményeknél nagyobb és szerényebb,
ős célja az örök határozatnak:
természetünket a te tiszta lényed
megnemesíté, úgy, hogy a Teremtő
teremtőmnnyé lett benned, s szent erényed
méhedben felgyújtá a tisztelendő
szerelmet, melynek örök melegéből
a Béke e Virága volt kelendő.
Te déli láng a Szeretet egéből
vagy itt nekünk; és lenn az embereknek
élő forrás, melytől reményük épül.
Urnó, minden kegyek tőled erednek!
Aki nélkül vágyik szent malasztra,
szárny nélkül vágyik szállni az eretnek.
S nemcsak könyörgő lel nálad vigaszra:
jóságod gyakran azt a szenvedőnek
kérés előtt megadja, nem halasztva.
Jóság és nagyság benned egybenőnek,
és irgalmasság, s ami csak erénye
lehet teremtett lénynek, földi nőnek.
Im ez, ki – bárha gyarló, gyenge lénye –
a mindenségnek mélyétől idáig
látta a szelleméltet, s szemefénye
most még magasabb, új látványra vágyik,
kér új erőért, fölhatolni, téged
kegyelemből az utolsó csodáig.
S én, mert soha még vágyam így nem égett
magamért sem, küldöm imámat érte,
kérvén, ne vesd meg e szegény ígéket,
a mely halandó voltából őt kísérte,
oszlasd a felhőt szent imáddal szerte,
hogy lássa a legfőbb Jót, mint remélte!
S még arra kérlek, nagy Királynő, mert te
mindent tehetsz: hogy ily látás után is
maradjon épen magas vágyu lelke.
Győzzön hatalmad emberi voltán is!
Lásd, Beatrice érte mennyi szenttel
könyörög – és velük az én imám is!”
Az égi szempár, melyet áldva kedvel
az Úr, mutatta, hogy a Szűzanya
az ájtatos imát hallgatja kedvvel.

Onnan az Örök Fényre villana
e drága Szempár, hova nincs teremtmény,
ki tiszta szemmel bépíllantana.
S én, vágyam ős célját közelre sejtvén,
illőn, amint a szemem föltekintett,
égő kinját egyszerre elfelejtém.
Bernát mosolygott és kezével intett,
hogy nézzek fölfelé; de szomju lelkem
magától is már intése szerint tett.
Mert szememben mind tisztább fényvel telten
a magában-egy Igaz sugarába
mind jobban-jobban behatolni mertem.
Innen kezdve látásomat hiába
vágyom leírni: gyenge lesz az ember
szava rá, és emlékezete kába.
Mint akit elfog álomteli szender,
s ébredve megmarad a benyomása,
de másra emlékezni nem bír, nem mer:
ugy tűnt el az én lelkem látomása;
valami édes megmaradt belőle
máig; s ki merne emlékezni másra?
Hó olvad így, ha nap süt a tetőre;
s a Szibillának jósoló falombok
így szálltak szét a legkisebb szellőre.
Óh, égi Fény, te kit a földi gondok
s földi fogalmak soha föl nem érnek,
tedd dicsővé a dalt, melyet ma mondok.
Csillanj fel újra szellemem szemének,
hogy látásomból egy szikrácska majdan
jusson azoknak is, kik még nem élnek.
Ha most malasztod könyörülve rajtam
emléked e versekben visszazendül,
győzelmed híre terjedend a dalban. –
Akkor az éles, élő fényözöntől
ha elfordulok, zavarva legottan
lelkem örökre zavart lenne szentül.
És én emlékszem, amint egyre jobban
tekintetem a végtelen Erővel
összekapcsolni bírva bátorodtam.
Óh, dús Malaszt, az örök fény-kutatóval
szétolvadó látásban elvegyülni
megáldtál engem kegyelemmel, bővel.
S láttam mélyében három-egybe gyülni,
szeretettel kapcsolva egy tömeggé,
mi ittlen szerte szokott elegyülni;
substantiált és accidenset eggyé
és habitust, egy-fénynek, egy-valónak
lehelve, mondom, elemmé s eleggyé.
Egyetemes formáját e csomónak

hiszem, hogy láttam; hiszem, mert ha mondom
 tágabbra tártan örülök a szónak.
 Egy perc mélyebben elaltatta gondom',
 És Argo árnya, Neptun döbbenése
 huszonöt századát legyőzte pontom.
 Lelkem ekként egészen belevésve
 merően és figyelve, mozdulatlan,
 a bámulásból izzott tüzelésbe.
 Olyanná lesz a lélek ama Napban
 merülve el, hogy, bármi másba nézzen,
 lehetetlen, hogy megnyugodjon abban.
 Mert minden jó, mely vágyak tárgya lészen,
 benne gyűl; s ami rajta kívül elvét
 minden célt, benne célba jut egészen.
 Dalom ezentul kurtán fogja tervét,
 mert csak annyit emlékszem, mint a gyermek,
 ki még az emlőn nedvesíti nyelvét.
 Nem hogy tán egynél több kép rajza termett
 benne, mert mindig egy marad az élő
 fény, melyet szemem oly égőn figyelt meg:
 hanem mert tőle mind érttebbre érő
 látásom ott látását úgy cserélte,
 mintha kép képet lenne megcserélő:
 a fénysűrű mögé, a tiszta mélybe
 három kör áradt, élesen kiválván,
 háromszin és egy átmérőjű térbe.
 És egy a más, mint szivárványt szivárvány,
 tükrözte föl, s e kettő lehelése

a harmadik, belőlük egyre szállván,
 Mily kurta a szó ily elképzelésre!
 S e rekedt dal, ahhoz mi tárva volt ott,
 olyan hogy kevés becsülni "kevése".
 Óh, örök Fény, magadban ülve boldog!
 Magadat érted csak, s magadtól értve
 magadat értőn szereted s mosolygod.
 S ama körforgás, amely így megértve
 olyannak látszott, mint a visszavert fény,
 amint sokáig néztem bele kérldve,
 magában, s színét színeibe rejtven
 a mi képünkben festődött keretté,
 hogy csak azt néztem; minden más felejtven.
 Miként a mérnök, ki a kört szeretné
 megmérni, töpreng, hogy titkába lásson,
 de mérő elvét hasztalan keresné:
 olyllyá tett engem ez új látomásom
 töprengve tudni, hogyan egyesüle
 kör a képpel, s hogy árad át egymáson,
 de szárnyam ahhoz hasztalan feszüle –
 mig villám fénye tárta szememet fel
 és égő vágy ekként teljesüle.
 Csüggedtem volna, lankadt képzelettel,
 de folyton-gyors kerékként forgatott
 vágyat és célt bennem a Szeretet, mely
 mozgat napot és minden csillagot.

Babits Mihály fordítása

Vergilius és Dante. Buda István szobrászművész alkotása az ELTE Rektori Hivatalának udvarán látható (kozterkep.hu)